

RP 68/2003 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om avgift som för 2004 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en ettårig lag skall stiftas så att principen om totalt kostnadsansvar inom olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen följs också 2004. Hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna samt lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt uppbärs för detta ändamål en av-

gift om sammanlagt 51 600 000 euro. Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 2004 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2004 och gälla till utgången av 2004.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Det totala kostnadsansvaret för sjukvårdskostnader inom olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen genomfördes första gången genom ett temporärt system enligt lagen om avgift som för 1993 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna (1645/1992). Tillämpningen av systemet har därefter förlängts med ett år i sänder, senast genom lagen om avgift som för 2003 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna (880/2002), med stöd av vilken en avgift om sammanlagt 51 600 000 euro uppbärs hos försäkringsanstalterna. Av statsekonomiska skäl har avgiften varje år styrts till Folkpensionsanstalten i syfte att minska det statliga garantibelopp som avses i 59 § 2 mom. folkpensionslagen och 59 § 1 mom. sjukförsäkringslagen. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 28 december 2000 en utred-

ningsman för att utreda hur så kallad full kostnadsmotsvarighet kunde genomföras i fråga om sjukvårdsersättningarna enligt trafik- och olycksfallsförsäkringarna, om man skulle besluta att övergå till detta samtidigt som den avgift som uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna slopas. Utredningsmannens uppgift var att också ge behövliga lagstiftningsförslag och övriga förslag som bör genomföras om de kostnader som föranleds av trafikskade- och olycksfallspatienternas sjukvård i sin helhet eller till största delen skulle betalas genom trafik- och olycksfallsförsäkringssystemen och försäkringsanstalterna kunde välja vårdplats för patienterna. Utredningsmannen avlät den 8 maj 2001 en promemoria angående detta till social- och hälsovårdsministeriet (Full kostnadsmotsvarighet beträffande trafik- och arbetsolycksfallspatienternas sjukvårdskostnader: Social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppspromemoria 2001:13). För fortsatt ut-

redning tillsatte social- och hälsovårdsministeriet den 16 januari 2002 en arbetsgrupp för utredning av frågan om full kostnadsmotsvårighet beträffande trafik- och arbetsolycksfallspatienters sjukvårdskostnader (SHM155:00/2001). Tillsättandet av arbetsgruppen grundade sig på det beslut som den föregående regeringen fattade den 10 augusti 2001 vid budgetförhandlingarna och enligt vilket syftet var att till riksdagen under 2002 avlåta en proposition, enligt vilken den s.k. fullkostnadsavgift som uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen och som grundar sig på kostnaderna för den offentliga hälso- och sjukvården ersätts med hjälp av ett förfarande som för statens och kommunens del är kostnadsneutralt. Arbetsgruppen skulle bereda ett utkast till en regeringsproposition så, att man vid ingången av 2004 kan övergå till ett permanent system. Arbetsgruppens uppgift var att utreda de alternativa lösningsmodellerna för finansieringen samt verkningarna av dem och principerna och de fortsatta åtgärderna i anslutning till genomförandet av den s.k. direkta debiteringsmodellen med beaktande av behovet att begränsa denna till att gälla en viss tidsperiod efter försäkringsfallet samt till en eventuell annan lösning i fråga om kostnaderna för äldre fall. Arbetsgruppen skulle också utreda eventuella särskilda frågor med koppling till övergångsperioden. Arbetsgruppen färdigställde principförslaget i juni 2002. Utgående från de förslag som arbetsgruppen lagt fram håller social- och hälsovårdsministeriet på att tillsammans med arbetsmarknadsparterna och försäkringsanstalterna bereda sådana lagstiftningsändringar gällande saken som kan sättas i kraft fr.o.m. ingången av 2005.

På grund av detta skall det nuvarande systemet fortsätta att gälla ännu 2004. Avgiften uppbärs 2004 till samma belopp som i år. Av avgiften på sammanlagt 51 600 000 euro uppgår olycksfallsförsäkringsanstalternas andel till 27 100 000 euro, trafikförsäkringsanstalternas andel till 21 700 000 euro och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts andel till 2 800 000 euro. Uppbördsförfarandet och fördelningen av avgiften mellan försäkringsbolagen inom olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen sker på samma sätt som tidigare. Avgiften styrs till Folkpen-

sionsanstalten för minskande av statens garantibelopp i fråga om sjukförsäkringsfonden.

2. Propositionens verkningar

Med anledning av propositionen får staten från olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen ett belopp på 51 600 000 euro, vilket används för att täcka statens garantibelopp i fråga om sjukförsäkringsfonden.

Enligt 15 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) deltar staten i kostnaderna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring genom en s.k. tilläggs-skyddsandel. Dessutom deltar staten indirekt i kostnaderna för grundskyddsandelen i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring genom finansiering enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, folkpensionslagen, sjukförsäkringslagen och familjepensionslagen. Lantbruksföretagarna deltar i finansieringen genom en försäkringspremieandel. Sålunda faller en del av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts andel om 2,8 miljoner euro inom olycksfallsförsäkringssystemet direkt på statens ansvar genom tilläggs-skyddsandelen och en del indirekt genom grundskyddsandelen.

Regeringen har samtidigt i anslutning till budgetpropositionen för 2004 till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (RP 68/2003). Enligt propositionen ändras finansieringsandelarna när det gäller lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring vid ingången av 2004 så, att statens tilläggs-skyddsandel är 27,8 % av totalkostnaderna. Folkpensionsanstaltens andel av finansieringen av grundskyddet föreslås bli 30,8 % och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts andel 9,6 % av totalkostnaderna.

Med beaktande av de föreslagna ändringarna är statens direkta finansieringsandel 27,8 % och lantbruksföretagarnas 31,8 % av totalkostnaderna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring 2004. Statens indirekta kostnadsandel, som bildas genom grundskyddsandelen, beräknas bli ca 18 % av totalkostnaderna år 2004.

Genom finansieringen av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring beräknas den föreslagna avgiften således åsamka staten en utgift om sammanlagt uppskattningsvis ca 1,3 miljoner euro år 2004. Av detta belopp betalas ca 0,8 miljoner euro genom statens direkta andel och resten indirekt genom grundskyddsandelen. I jämförelse med innevarande år förblir den kostnad som tillkommer staten av avgiften oförändrad.

I olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen kan kostnadsökningen inkluderas i försäkringspremierna. Inverkan på såväl olycksfalls- som trafikförsäkringspremierna uppskattas till ca 6 %. Avgiften höjer inte försäkringspremierna från nuvarande nivå. Av den avgiftsandel som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring står för skall en tredjedel, dvs. uppskattningsvis ca 1 miljon euro, täckas med de försäkrades försäkringspremier. Denna andel motsvarar de försäkrades andel av finansieringen av totalkostnaderna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 2004 och avses bli behandlad i samband med den.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I

samband med beredningen har Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund, Trafikförsäkringscentralen och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt hörts.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2004 och gälla den avgift som skall betalas för 2004.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringen har samtidigt i anslutning till budgetpropositionen för 2004 avlåtit en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (RP /2003) som föreslås ändra finansieringsandelarna när det gäller lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring vid ingången av 2004. Eftersom nämnda proposition kan inverka på de kostnader som genom denna proposition kan uppkomma för staten, bör den behandlas i anslutning till denna proposition.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om avgift som för 2004 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De försäkringsanstalter som har rätt att i Finland bevilja obligatoriska försäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller trafikförsäkringslagen (279/1959) samt den i 2 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) avsedda lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skall så som bestäms nedan för att minska statens garantibelopp enligt 59 § 1 mom. sjukförsäkringslagen till Folkpensionsanstalten 2004 betala en avgift som uppgår till sammanlagt 51 600 000 euro. Detta belopp fördelar sig så att de försäkringsanstalter som beviljar olycksfallsförsäkringar står för en andel av 27 100 000 euro och de försäkringsanstalter som beviljar trafikförsäkringar för en andel av 21 700 000 euro. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt står för en andel av 2 800 000 euro.

2 §

Den i 1 § bestämda avgiftsandelen för olycksfallsförsäkringsanstalterna fördelar sig mellan dessa anstalter i proportion till de försäkringspremieinkomster som fastställts i bokslutet för 2004 för de i lagen om olycksfallsförsäkring avsedda försäkringarna, med undantag för försäkringar som avses i 57 §. Avgiften för trafikförsäkringsanstalterna fördelar sig mellan dessa anstalter i proportion till de premieinkomster av trafikförsäkringen som fastställts i bokslutet för 2004. Den i 1 § bestämda avgiftsandelen för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är slutlig.

3 §

Utan hinder av 35 § 2 mom. lagen om olycksfallsförsäkring och 13 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kan den utgiftsökning, som denna lag åsamar försäkringsanstalterna, 2004 och senare inkluderas i försäkringspremiegrunderna för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen samt hänföras till totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare.

På den premieinkomstökning som följer av denna lag uppbärs dock inte försäkringspremie­skatt enligt lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966), premie för främjande av trafiksäkerheten enligt trafikförsäkringslagen, premie för främjande av arbetarskydd enligt 35 § 4 mom. lagen om olycksfallsförsäkring eller premier enligt 58 § och 60 § 6 mom. i den sist nämnda lagen, och inte heller kostnader som avses i 2 § lagen om bindande av vissa skadestånd för olycksfall vid lönenivån (957/1971) eller premier enligt 12 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991). Avgiften enligt denna lag beaktas inte heller vid fastställandet av de utgifter för skydd i arbetet som anges i 14 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

4 §

Olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna är skyldiga att kalendermånadsvis betala förskott på den avgift som avses i 1 §. Förskottet utgör varje kalendermånad 1/12 av de belopp som försäkringsanstalterna skall betala enligt 1 §. Förskottet fördelar sig mellan

olycksfallsförsäkringsanstalterna och mellan trafikförsäkringsanstalterna i proportion till de försäkringspremieinkomster som i bokslutet för 2002 har fastställts för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen och för trafikförsäkringen.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skall kalendermånadsvis betala 1/12 av det belopp som fastställts i 1 §.

Försäkringsanstalterna skall före den 15 dagen varje månad betala förskott på premieinkomsten för olycksfallsförsäkringen till Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund och på premieinkomsten för trafikförsäkringen till Trafikförsäkringscentralen. Social- och hälsovårdsministeriet förmedlar avgifterna till Folkpensionsanstalten. Social- och hälsovårdsministeriet har rätt att då det förmedlar det i 1 § bestämda beloppet till Folkpensionsanstalten debitera Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbunds och Trafikförsäkringscentralens konton med ett belopp som motsvarar de betalda förskotten.

5 §

De avgiftsandelar som de i 4 § 1 mom. avsedda olycksfalls- och trafikförsäkringsan-

stalterna har betalt i förskott justeras att motsvara den i 2 § bestämda fördelningen av avgiftsandelarna efter det att 2004 års försäkringspremieinkomster av olycksfalls- och trafikförsäkringen har fastställts genom bokslut.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer för varje försäkringsanstalt förskottet samt den slutliga avgiftsandelen. Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund och Trafikförsäkringscentralen sköter uppbörderna av de slutliga avgiftsandelarna enligt 1 mom. samt redovisningen av dessa till försäkringsanstalterna.

6 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

7 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004. Lagen gäller avgiften för 2004.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 16 september 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*